

VÄINÖ RAITIO
RUNOELMA

SELLOLLE JA ORKESTERILLE

POEM

FÖR VIOLONCELL OCH ORKESTER FOR CELLO AND ORCHESTRA

Op. 7, 1915

PIANOSOVITUS

ARRANGEMANG FÖR PIANO AV ARRANGEMENT FOR PIANO BY

MARTTI SIMILÄ

TARKISTANUT REVIDERAT AV REVISED BY

JUHANI LAGERSPETZ

© Modus Musiikki Oy

M050B

VÄINÖ RAITIO
RUNOELMA

SELLOLLE JA ORKESTERILLE

POEM

FÖR VIOLONCELL OCH ORKESTER FOR CELLO AND ORCHESTRA

Op. 7, 1915

PIANOSOVITUS

ARRANGEMANG FÖR PIANO AV ARRANGEMENT FOR PIANO BY

MARTTI SIMILÄ

TARKISTANUT REVIDERAT AV REVISED BY

JUHANI LAGERSPETZ

© Modus Musiikki Oy

M050B

ISMN M55003-061-9

VÄINÖ RAITIO (1891 Sortavala -1945 Helsinki) oli 20-luvulla Aarre Merikannon ja Ernest Pingoud'n ohella suomalaisen musiikin modernismin kärkihahmoja. Hänet tunnetaan nykyään parhaiten tämän kauden värikkäistä sävelrunoelmista sekä eniten soitetusta, jo 1919 sävelletystä runoelmastaan *Joutsenet*. Sen sijaan sekä varhaiskauden että 30- ja 40-lukujen tuotanto on jäänyt tämän päivän ihmisille enemmän tai vähemmän tuntemattomaksi.

Raitio opiskeli sävellystä 1911-1915 Helsingin Musiikkiopistossa Erkki Melartinin ja Erik Furuahjelmän johdolla. Hän esiintyi useasti oppilaitoksen julkisissa näytöksissä, milloin pianistina tai urkurina, milloin säveltäjänä. Maaliskuussa 1916 oli ensimmäisen sävellyskonsertin aika. Ohjelmassa oli *Toccata* pianolle, viulusonaatti, *Fantastinen tanssi* orkesterille, pianokonsertto ja *Runoelma* sellolle ja orkesterille - kolme viimeksi mainittua kantaesityksinä. Teokset olivat klassis-romanttisia ja ne otettiin hyvin vastaan.

Talvella 1916-1917 Raitio teki opintomatkan Moskovaan ja 1920 Berliiniin. Niiden seurauksena hänen tyylinsä muuttui muutamassa vuodessa siinä määrin, että 1921 sävelletty ekspressionistinen *Fantasia estatica* sai aikalaisilta murskaavan kritiikin, ja Raitio vaikeatajuisen säveltäjän maineen. 1925-26 hän pääsi vihdoinkin Pariisiin, mutta tyylillisesti tämä matka ei tuonut enää uutta. 20-luvun jälkeen tapahtui paluu sovinnaisemmalle linjalle - paitsi oopperoissa ja baleteissa, joissa hän jatkoi modernistina loppuun asti.

Vuonna 1915 sävelletty *Runoelma* sellolle ja orkesterille (d-molli), op. 7 on varhaiskauden pääteoksia. Tämän fantasiamaisen teoksen pohjana on BACH-motiivi kunnianosoituksena Raition ihailemalle säveltäjälle. Orkestrointi on kevyttä ja ilmavaa, joten solisti pääsee hyvin esille. Runoelma oli vuosikymmenien ajan Raition esitetyimpiä sävellyksiä, sekä orkesterin säestyksellä että sello ja piano -versiona, ja kuului nimekkäimpien suomalaisten sellistien ohjelmistoon. Teosta on esitetty myös ulkomailla.

VÄINÖ RAITIO (1891 Sordavala - 1945 Helsingfors) var på 20-talet - vid sidan av Aarre Merikanto och Ernest Pingoud - en av den finländska modernismens ledande gestalter. Nuförtiden känner man honom bäst för de färgrika tondikter som kom till under denna period, samt för den mest spelade av dem, *Svanarna*, komponerad redan 1919. Däremot har produktionen från såväl hans första period som 30- och 40-talen fallit mer eller mindre i glömska.

Raitio studerade komposition 1911-1915 för Erkki Melartin och Erik Furuahjelm vid Helsingfors Musikinstitut. Han uppträdde ofta vid institutets offentliga elevuppvisningar, än som pianist eller organist, än som kompositör. I mars 1916 gav han sin första kompositionskonsert. På programmet stod *Toccata* för piano, en violinsonat, *Fantastisk dans* för orkester, en pianokonsert och *Poem* för violoncell och orkester - de tre sistnämnda i uruppförande. Verken var skrivna i klassisk-romantisk stil och prisades av kritikerna.

Studieresan till Moskva vintern 1916-1917 och 1920 till Berlin ledde till att hans stil inom några år förändrades så mycket att den 1921 komponerade expressionistiska *Fantasia estatica* fick en förkrossande kritik av samtiden och Raitio stämplades som en svårförståelig kompositör. 1925-26 kunde han äntligen förverkliga den efterlängta resan till Paris, men den påverkade inte nämnvärt hans skapande. Efter 20-talet återvände Raitio till en mera konventionell stil, utom i sina operor och baletter, i vilka han förblev modernist ända till slut.

Poem för violoncell och orkester (d-moll), op. 7 från 1915 är ett av den första periodens huvudverk. Det har fantasikaraktär och grundar sig på ett BACH-motiv som hommage till den av Raitio beundrade kompositören. Orkestreringen är lätt och låter solisten spela sitt parti ostört. Under flera årtionden var Poemet en av Raitios mest spelade kompositioner, såväl i orkesteruppsättning som i version för violoncell och piano, och stod på repertoaren hos Finlands främsta cellister. Verket har även framförts utomlands.

VÄINÖ RAITIO (1891 Sortavala - 1945 Helsinki) was, in the 1920's, one of the three important modernists in Finland, along with Aarre Merikanto and Ernest Pingoud. Today he is best known for the colourful tone-poems he wrote at that time, as well as for the *Swans*, the most frequently played of his works, composed already in 1919. His first period, and the works from the 1930's and 1940's have, on the contrary, fallen more or less into oblivion.

Raitio studied composition 1911-1915 with Erkki Melartin and Erik Furuhjelm at the Helsinki Music Institute. He often appeared as pianist, organist or composer when the students' skills were presented to the public at the end of the year. In March 1916 he gave a first concert of his own works. The program consisted of *Toccata* for piano, a violin sonata, and, as first performances, *Fantastic dance* for orchestra, a piano concerto, and *Poem* for violoncello and orchestra. All works were classic-romantic, and were praised by the critics.

Raitio was greatly influenced by his study trip to Moscow in 1916-1917 and in 1920 to Berlin. In fact, his style changed during a few years so radically that the expressionistic *Fantasia estatica* from 1921 was most severely criticized by his contemporaries, and he himself became reputed as a composer difficult to understand. In 1925-1926 he finally had the possibility to pay a visit to Paris. Yet, musically speaking, the trip didn't leave any deeper traces in his work. After the 1920's he returned to a more conventional style, except in his operas and ballets, where he remained a modernist until the end.

The *Poem* for violoncello and orchestra (D minor), op. 7, composed in 1915, is one of the main works of his first period. This fantasy-like piece is based on a BACH-motive as homage to the composer he admired. The orchestration is light so the soloist can be at ease when executing his part. During many decades the Poem was one of the most popular of his works, and it was played with orchestra or piano accompaniment by the most eminent Finnish cellists. It was even performed abroad.

Ritva Haanpää (2001)

Runoelma

sellolle ja orkesterille

Väinö Raitio, op. 7 (1915)

pianosov. Martti Similä

tarkistanut Juhani Lagerspetz

Andante sostenuto $\text{♩} = 69$

The first system of the musical score consists of three staves. The top staff is the vocal line, starting with a half note G3, followed by a quarter rest, and then a half note G3. The middle staff is the piano accompaniment, starting with a half note G3, followed by a quarter rest, and then a half note G3. The bottom staff is the bass line, starting with a half note G3, followed by a quarter rest, and then a half note G3. The dynamic markings are *mf* and *f*. The tempo is *Andante sostenuto* with a quarter note equal to 69 beats per minute. The key signature has one flat (B-flat).

The second system of the musical score consists of three staves. The top staff is the vocal line, starting with a half note G3, followed by a quarter rest, and then a half note G3. The middle staff is the piano accompaniment, starting with a half note G3, followed by a quarter rest, and then a half note G3. The bottom staff is the bass line, starting with a half note G3, followed by a quarter rest, and then a half note G3. The dynamic markings are *pp* and *poco cresc.*. The tempo is *Andante sostenuto* with a quarter note equal to 69 beats per minute. The key signature has one flat (B-flat).

The third system of the musical score consists of three staves. The top staff is the vocal line, starting with a half note G3, followed by a quarter rest, and then a half note G3. The middle staff is the piano accompaniment, starting with a half note G3, followed by a quarter rest, and then a half note G3. The bottom staff is the bass line, starting with a half note G3, followed by a quarter rest, and then a half note G3. The dynamic markings are *pp sub.* and *cresc.*. The tempo is *Andante sostenuto* with a quarter note equal to 69 beats per minute. The key signature has one flat (B-flat).

13

pp sub. cresc.

poco cresc.

(Cor.) *dolce*

accel.

accel.

17

(Ob.) (Fg.) *cresc.* *f* (Archi)

21

più f

25

2 Più mosso ed agitato $\text{♩} = 63$

ff marc. *ff marc.*

Vcl.

28

sempre ff

31

allargando

ritard.

(Archi)

sempre f

34

a tempo

$\frac{3}{4}$ ♩ = ♩.

♩ = 69

cantabile

(Cor.)

(Ob.)

(Cl.)

mp

pp

simile

(Vc.)

(Cb. pizz.)

p

senza ped.

39